

ENQUESTA SOBRE L'IMPOST SOBRE L'INCREMENT DEL VALOR DELS TERRENYS DE NATURALES URBANA (PLUSVÀLUA)

Presentació dels resultats de l'enquesta realitzada als municipis de
Catalunya per part de l'Associació Catalana de Municipis. Novembre de
2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. INFORMACIÓ SOBRE L'ENQUESTA	4
3. RESUM DE L'ENQUESTA.....	5
3.1. Tipologia d'ens que han participat	5
3.2. Resultats de l'enquesta.....	7
4. CONCLUSIONS	17
ANNEX I. ENQUESTA.....	19

1. INTRODUCCIÓ

En els darrers anys, el Tribunal Constitucional ha resolt diferents recursos que han suposat una modificació molt substancial del l'Impost sobre l'Increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU).

La STC 59/2017 es va pronunciar sobre com procedir quan no hi hagi increment del valor dels terrenys.

La STC 126/2019 ho va fer pels supòsits en què la quota a pagar sigui superior a l'increment real obtingut pel contribuent.

Finalment, la resolució de la qüestió de Constitucionalitat 4433/220, de 26 d'octubre de 2021, va dictaminar que el sistema de determinar que el sistema obligatori i objectiu, que fins a aquell moment era vigent, vulnerava el principi de capacitat econòmica Article 31.1 de la CE) com a criteri d'imposició.

En aquesta darrera, el TC va declarar la inconstitucionalitat i nul·litat de diferents apartats de l'article 107 del TRLHL, que afectaven a la determinació de la Base Imposable de l'Impost i esdevenia inexigible.

Això va motivar una reacció urgent del Govern de l'Estat per a donar seguretat jurídica a un impost que és fonamental per la suficiència financera dels ens locals. El RDL 26/2021 va ser convalidat i és aplicable en aquest moment, tot i que s'està tramitant com a projecte de Llei a les Corts espanyoles (actualment en tràmit d'esmenes).

Per a conèixer millor com estan afectant les sentències del Tribunal Constitucional i la nova regulació als ingressos dels ajuntaments de Catalunya, ara que ja ens trobem en l'últim trimestre de l'any, varem realitzar una enquesta per als ens locals de Catalunya.

2. INFORMACIÓ SOBRE L'ENQUESTA

El format de l'enquesta ha sigut a través del google forms des del compte de l'ACM, per tal de facilitar i agilitzar el disseny d'aquesta.

El bolcatge de les dades de l'enquesta està disponible en format .xls.

L'enquesta ha anat dirigida a tots els municipis de Catalunya.

L'Associació Catalana de Municipis ha fet difusió de l'enquesta a través del correu electrònic als municipis objecte de l'estudi (947).

El període per a contestar l'enquesta ha estat d'aproximadament un mes. Aquesta es va enviar el dia 6 d'octubre de 2022 i aquest informe s'elabora en data 4 de novembre de 2022 amb la recepció de 70 respostes.

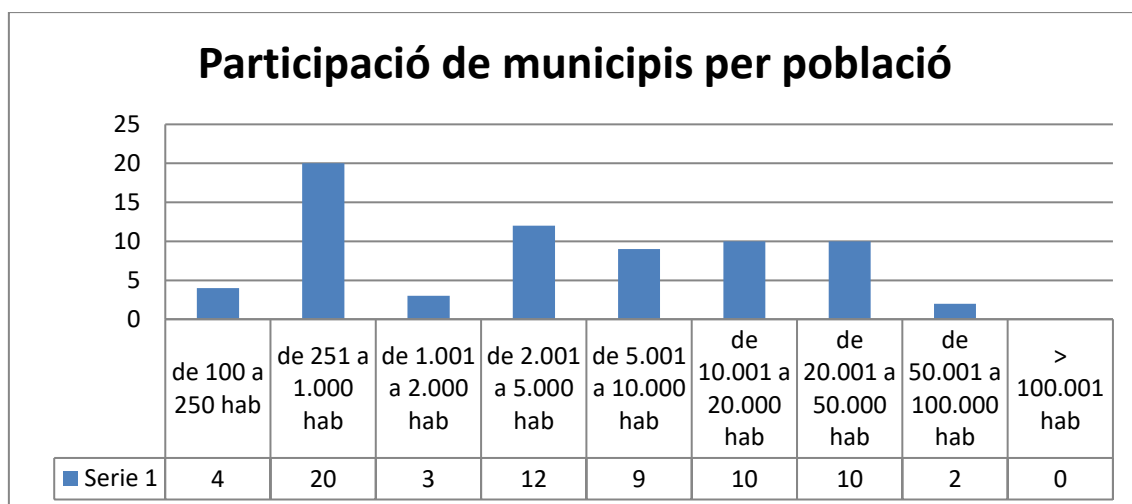
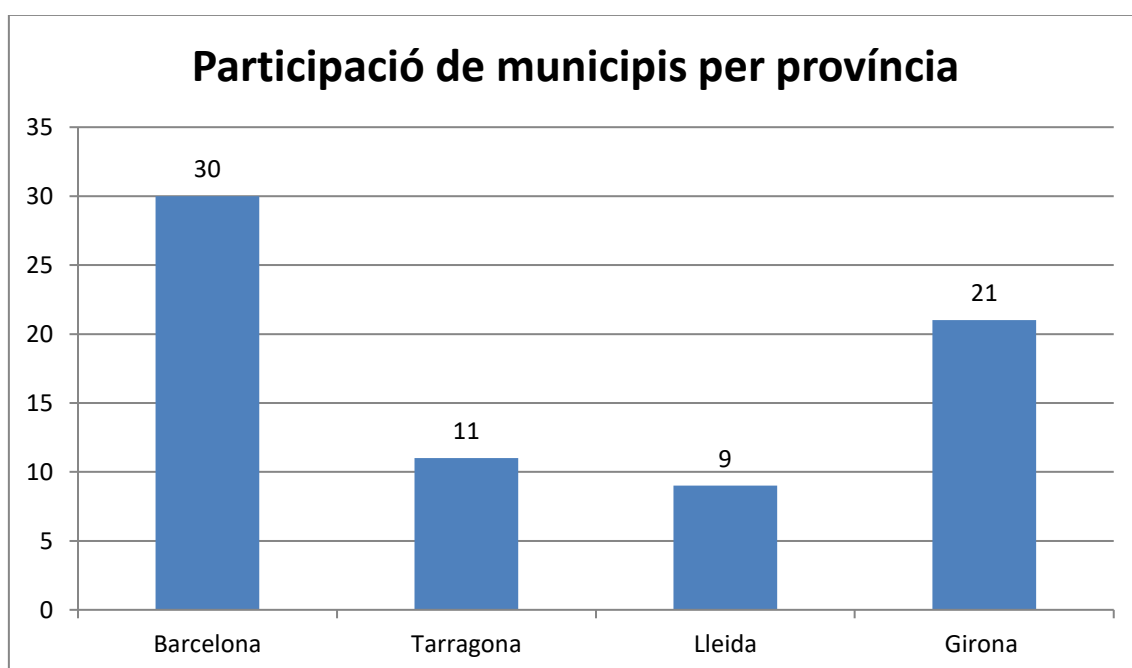
3. RESUM DE L'ENQUESTA

3.1. Tipologia d'ens que han participat

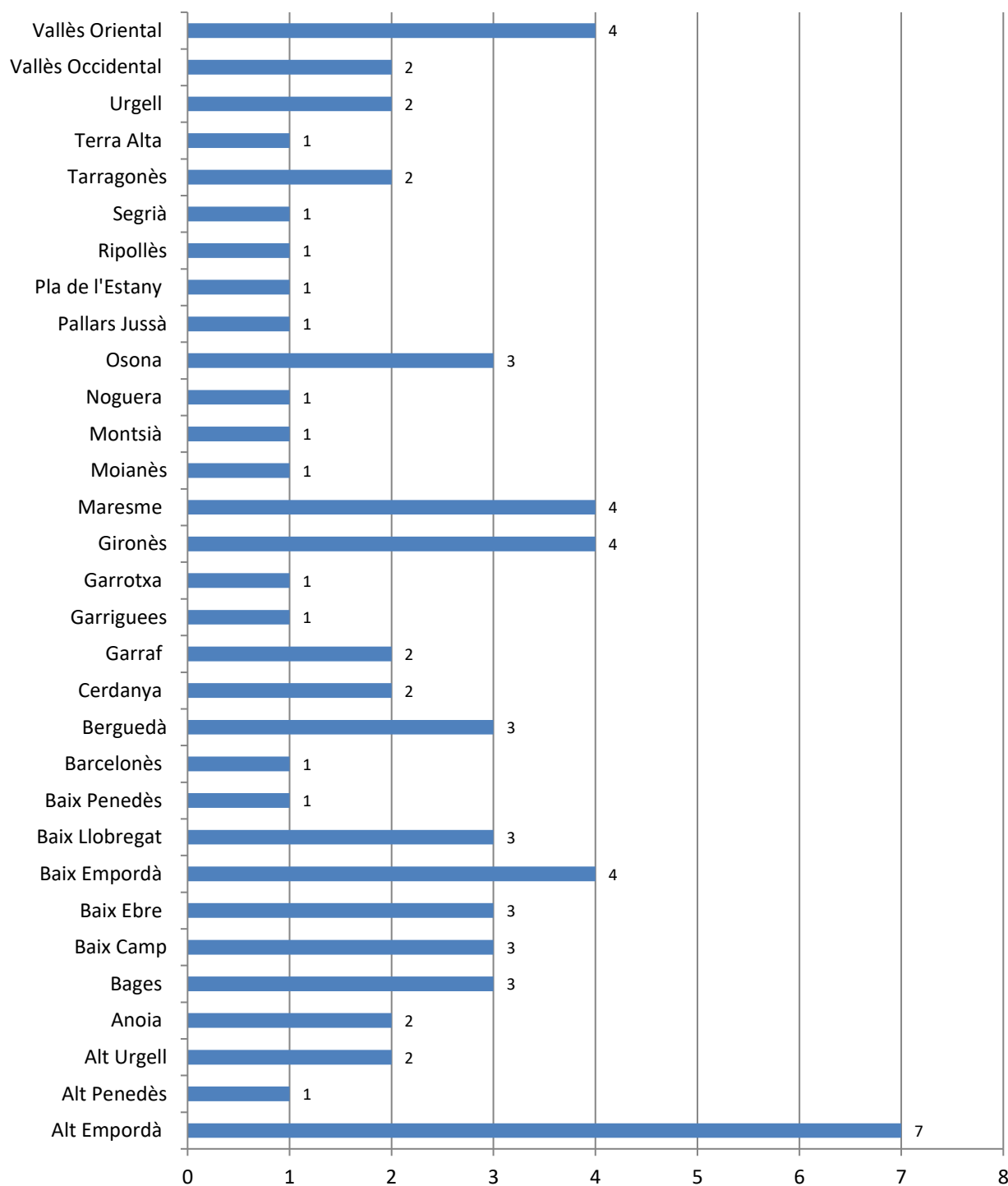
Respostes rebudes:

Els resultats és el que tot seguit es reflecteix amb un total de **71 ens locals** que han donat resposta a l'enquesta.

Representa el **7'5 % dels municipis**. Malgrat el número de respotes no sigui molt elevat, aquestes són prou representatives.

Participació de municipis per comarques

3.2. Resultats de l'enquesta

3.2.1. Impacte de la derogació de l'impost per als municipis

L'impost de plusvàlua és el segon que més ingressos aporta als ajuntaments, només per darrere de l'Impost de Béns Immobles (IBI), i representa gairebé un 10% dels diners que recapten en tributs. L'altra gran font d'ingressos dels consistoris són les taxes municipals.

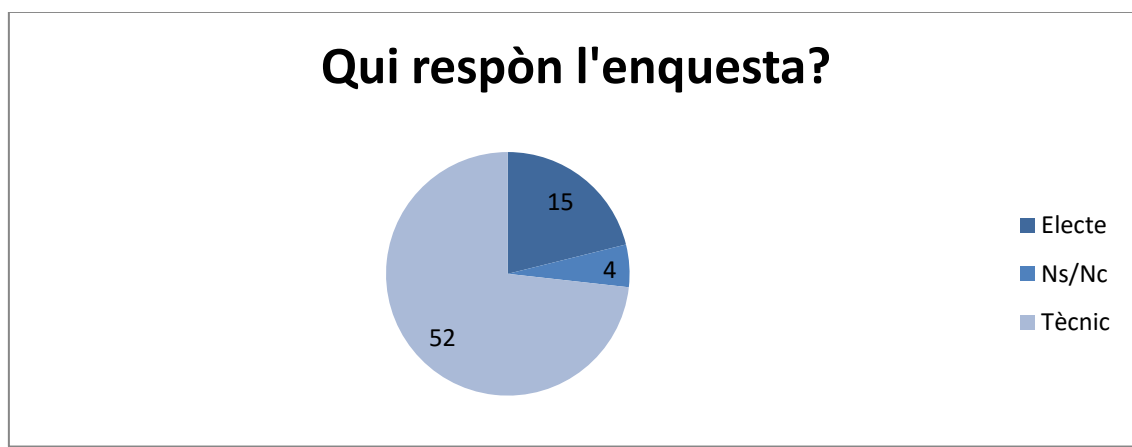
Als municipis de Catalunya els va permetre ingressar més 551 milions l'any 2018, segons el document d'Hisenda local en xifres, del Ministeri d'Hisenda.

L'impost de plusvàlua representa gairebé un 10% dels diners que els ajuntaments recapten en tributs.

La supressió d'aquest impost suposa un impacte per als ajuntaments. Aquest impost representava una part important del finançament local i sinó hi ha una llei estatal que prorrogui l'impost, els ajuntaments deixaran de recaptar aquests imports.

Els ajuntaments estan infradotats per tots els serveis que han de proveir, no disposen del finançament necessari per part de les administracions.

Amb aquesta enquesta hem volgut aprofundir una mica en el què suposarà per als ajuntaments la supressió d'aquest impost per ells i en conseqüència per a la ciutadania.

Cal destacar que l'enquesta ha estat resposta **majoritàriament** pel **personal tècnic** de les administracions locals la qual cosa dóna valor afegit als resultats obtinguts donat que aquestes han estat respostes per persones que gestionen habitualment aquestes dades.

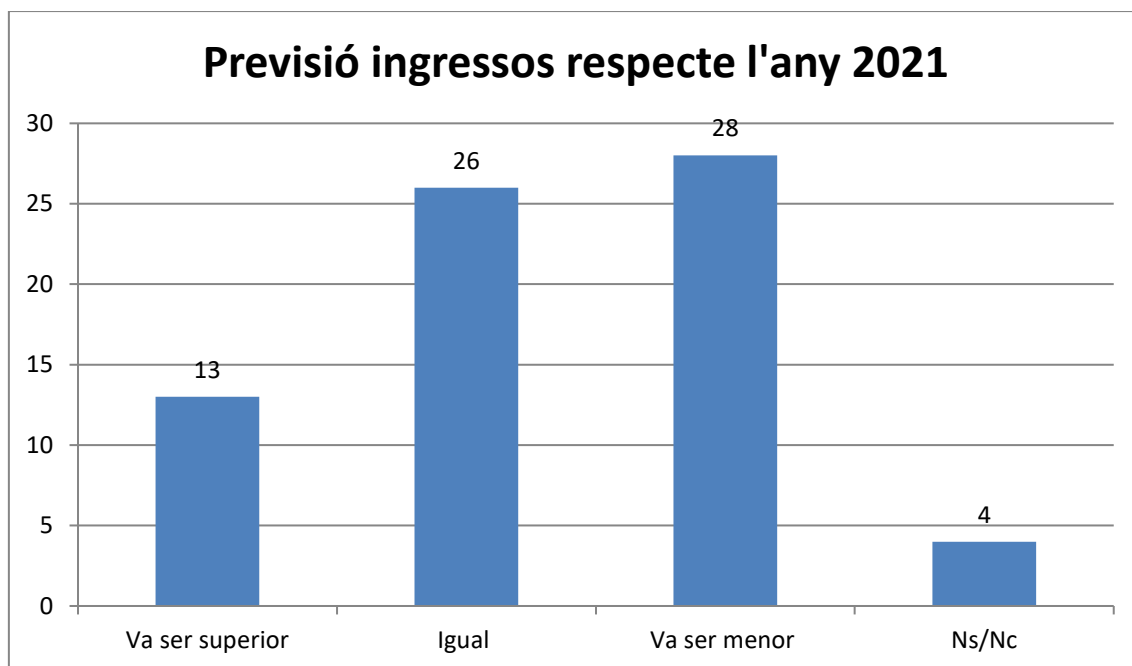
En relació al que plantejàvem, la decisió del Tribunal Constitucional d'invalidar la manera com es calcula l'impost que cobren els ajuntaments en les vendes, donacions o herències

d'immobles complicarà les finances de molts municipis, ja tocadés per les conseqüències de la COVID i la crisi econòmica i social a la qual estem immersos.

Aquesta arribar en un moment en què els pressupostos municipals i les ordenances fiscals per a l'any vinent ja estaven aprovades o en vies de fer-ho.

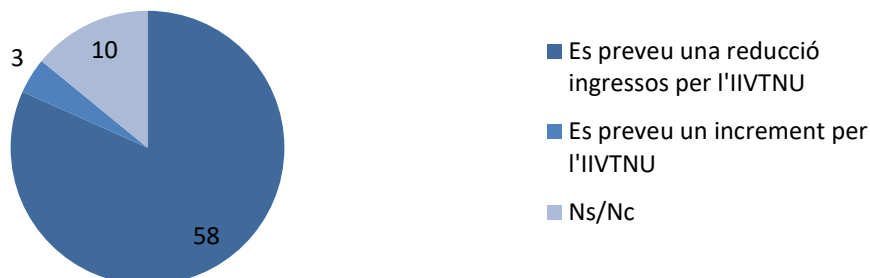
Per a conèixer millor com estan afectant les sentències del Tribunal Constitucional i la nova regulació als ingressos dels ajuntaments de Catalunya, ara que ja ens trobem en l'últim trimestre de l'any, vàrem demanar als ajuntaments que ens responguessin un seguit de preguntes per intentar fer-ne un anàlisi i una posterior proposta.

La primera qüestió a plantejar era si la previsió que vàren fer al aprovar al pressupost de l'any 2022 respecte al 2021, per a aquest impost va ser menor o igual que l'any 2021.

Els ajuntaments que ja han pogut quantificar la previsió de la liquidació per aquest any 2022, majoritàriament, manifesten que es preveu una reducció dels ingressos per l'IIVTNU.

Liquidació d'ingressos respecte el 2021

Els 58 ajuntaments que han manifestat que es preveu una **reducció d'ingressos**, aquest es situarà **entre el 40% i el 60%**.

És evident que aquesta reducció dels ingressos per als ajuntaments suposarà un impacte important en els ajuntaments, a hores d'ara infradotats, ja prou afectats per la situació social i econòmica actual i havent de fer front a tots els serveis que han de proveir.

Amb valors absoluts això representa:

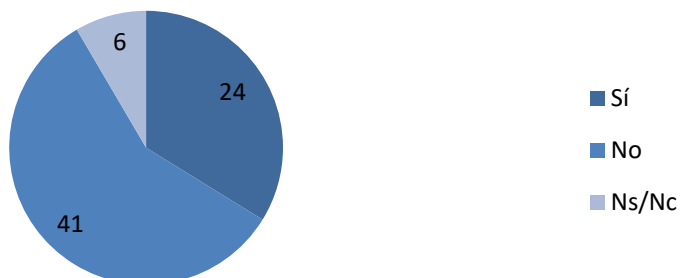
- Per als municipis de fins a 2.000 habitants: entre **2.000 i 8.000€** menys d'ingressos
- Per als municipis de 2.001 a 5.000 habitants: entre 50.000 i 100.000€ menys
- Per als municipis de 5.001 a 20.000 habitants: entre 60.000 i 100.000€ menys
- Per als municipis de més de 20.000 habitants: entre **300.000 i 400.000€** menys

3.2.2. Litigiositat i reclamacions als ajuntaments

Quan els preguntem si s'ha augmentat la **litigiositat** en la liquidació d'aquest impost amb la nova normativa, la majoria responen que **NO**. El 57'7%.

Dos ajuntaments han manifestat que mai abans havien cobrat aquest impost, en canvi un altre ha deixat de liquidar les que no eren fermes a data 26/10/2022 i sempre informem que es poden acollir a la forma que els sigui més beneficiosa per ells, com preveu la nova normativa

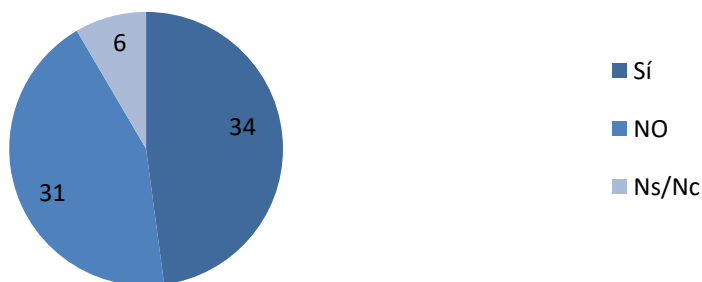
Augment de la litigiositat

El 42'25% restant, que si que han tingut litigiositat, tots ells són municipis de més de 2.000 habitants.

Per altra banda, el 48% dels ajuntaments afirmen haver rebut reclamacions respecte a l'aplicació de la normativa anterior.

Relamacions de la normativa anterior

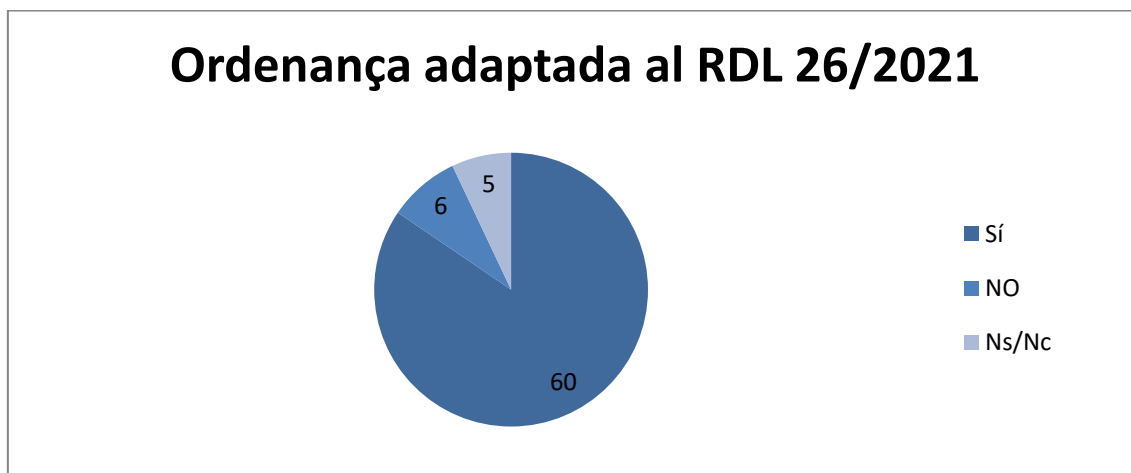

El número de reclamacions és variat.

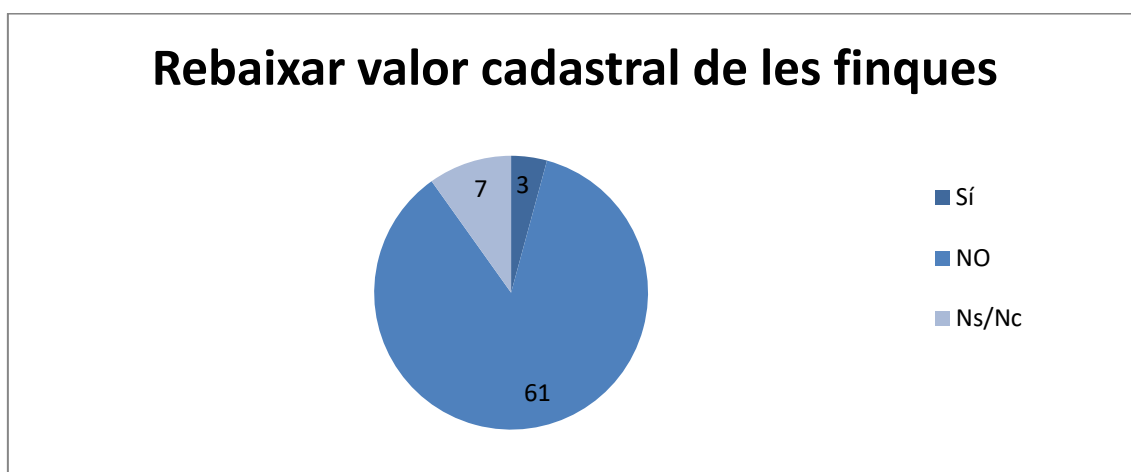
- Per als municipis de fins a 5.000 habitants: entre 2 i 25 reclamacions
- Per als municipis de 5.001 a 20.000 habitants: entre 15 i 1.000 reclamacions
- Per als municipis de més de 20.000 habitants: enre 10 i 200 reclamacions

3.2.3. Mesures adaptades a la nova normativa

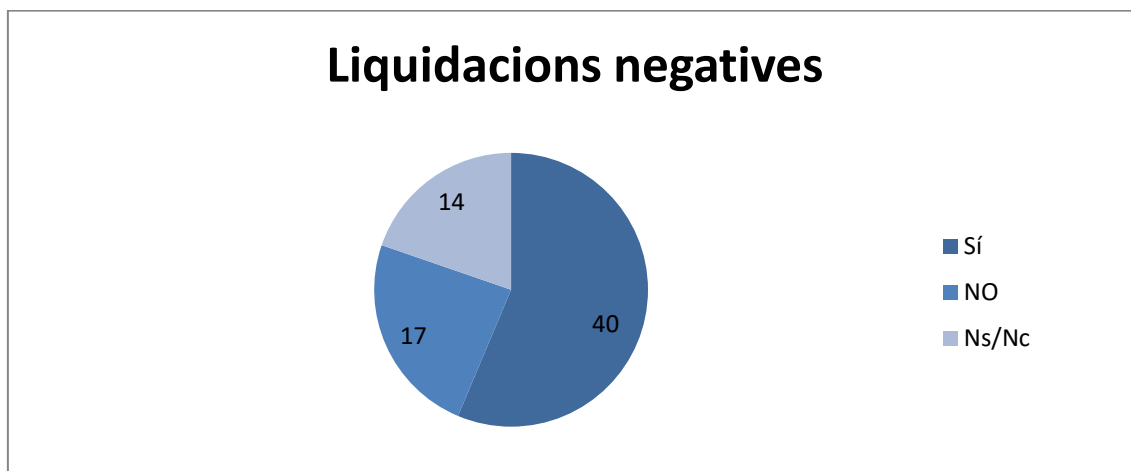
El **84'5%** dels ajuntaments han aprovat ja una nova ordenança per regular l'impost d'acord amb el RDL 26/2021

Per altra banda, només el 7% dels ajuntaments afirmen no haver rebaixat el 15% del valor cadastral de les finques del municipi als efectes de la liquidació de l'impost.

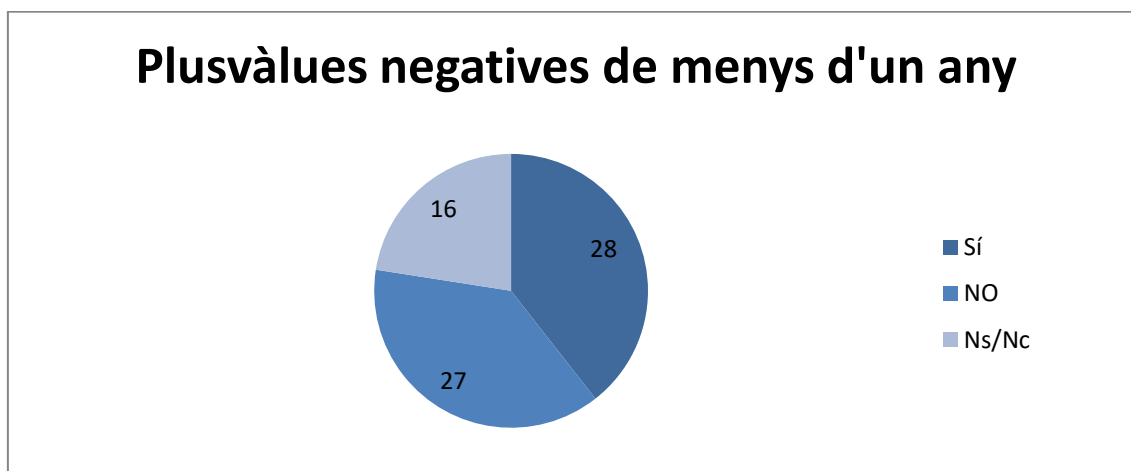

Pel que fa a liquidacions negatives, el 70% dels ajuntaments manifesten haver tingut liquidacions negatives sense incement del valor dels terrenys.

Per aquests, aquestes han representant entre un 10% i un 25%.

Preguntàvem també si els ajuntaments havien tingut plusvàlues de menys d'un any entre la compra i la venda.

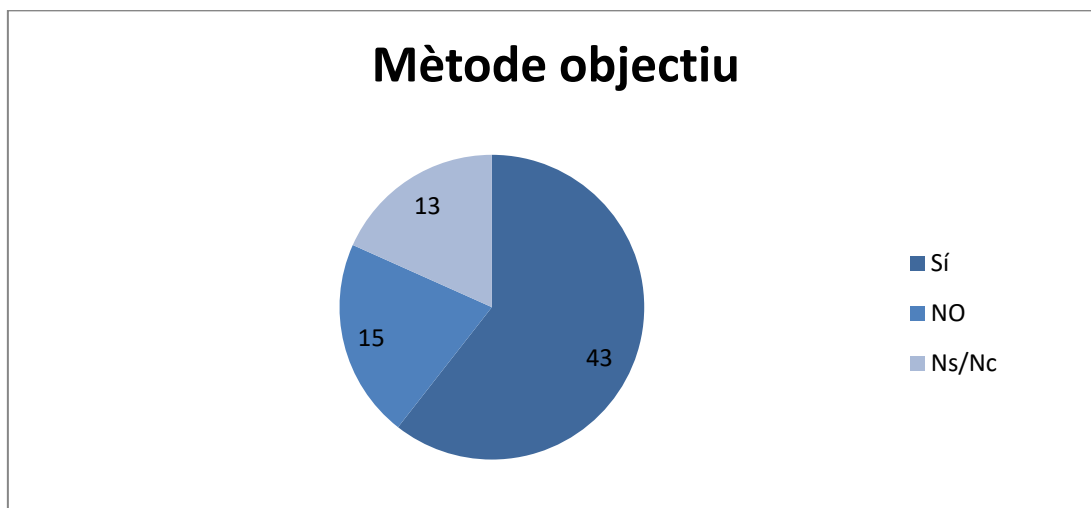

El 39% dels ajuntaments han respòs afirmativament. La barrera es mou entre un i quatre casos que es troben en aquesta situació. És a dir, menys d'un any entre la compra i la venda. Això suposa un 8% de mitjana.

3.2.4. En relació al mètode de càlcul

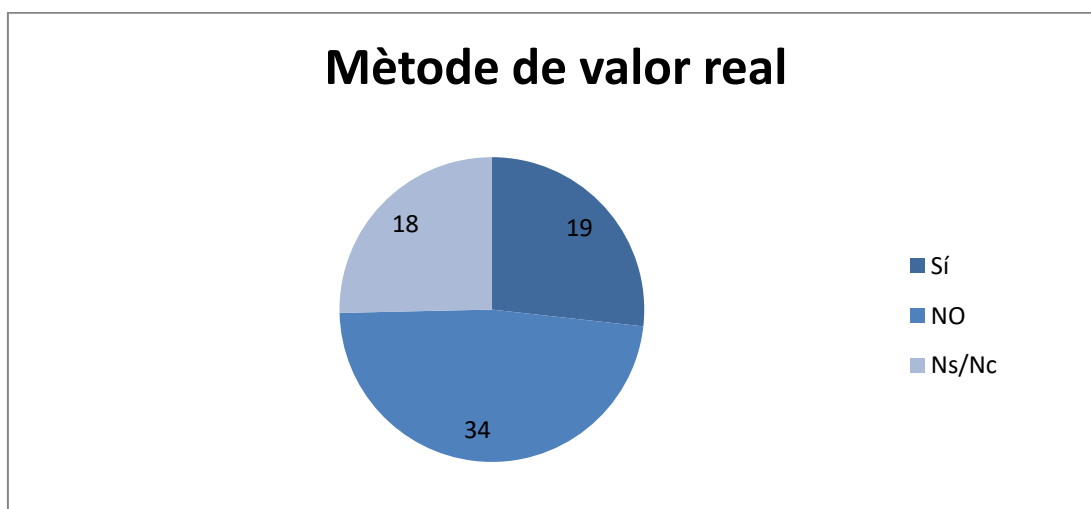
En aquest sentit ens interessava saber si els ajuntament tenien quantifica les següents dades:

- a) Quantificats els contribuents que opten pel mètode objectiu (coeficients)

Aquells ens locals que han manifestat tenir-ho compatibilitzat, aquests representen el 71'45%. És a dir, més del **71% dels contribuents opta pel mètode objectiu**.

- b) Quantificats els contribuents que opten pel mètode de valor real (preu compra- preu venda)

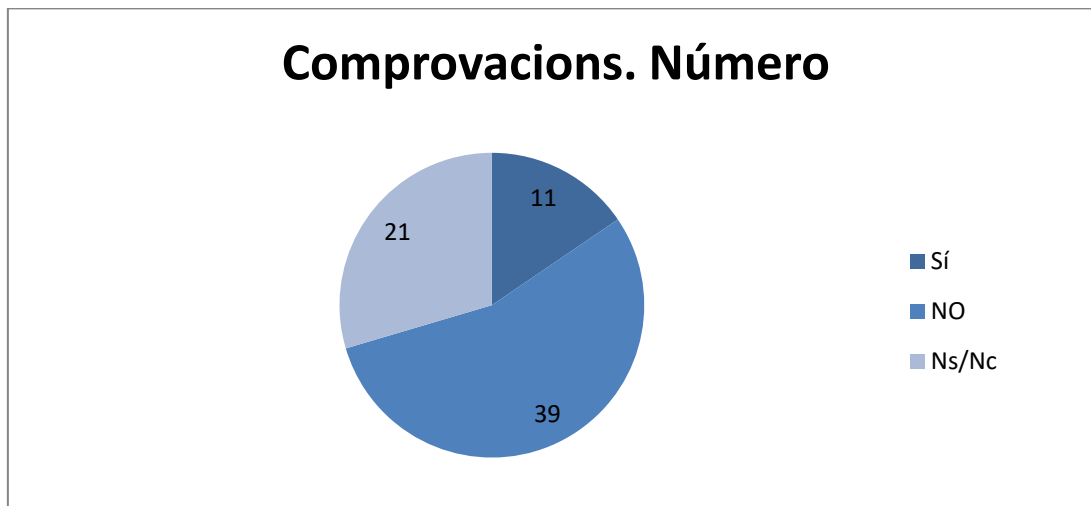
Dos ajuntaments han manifestat que són ells mateixos qui calculen el mètode que surti més beneficiós pel contribuent i apliquen el més beneficiós pel contribuent.

Els ajuntaments que ho tenen quantificat, suposo una mitjana de 20'5 % dels contribuents que opten pel mètode real (preu compra- preu venda).

Cal destacar que aquesta mitjana ha pujat molt perquè dos ajuntaments, de la província de Tarragona, estan entre el 70% i el 98%. La resta es mouen entre el 3% i el 6%.

També volíem conèixer si els ajuntaments havien fet comprovacions dels valors aportats amb:

a) Número

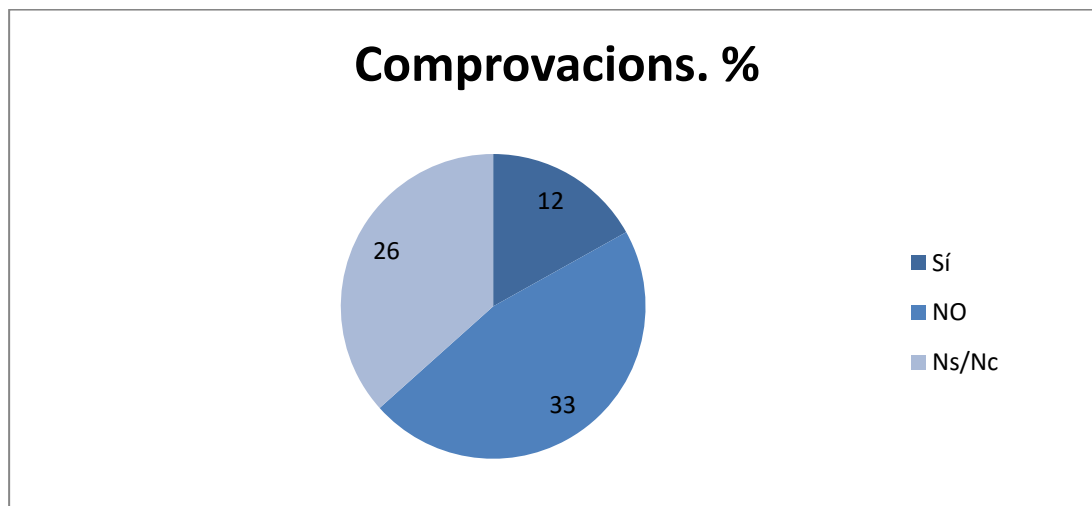

Per molts ajuntaments es difícil respondre algunes d'aquestes qüestions tant concretes, ja que al tenir delegada la gestió els és complicat tenir les dades en el moment de respondre l'enquesta.

Dos ajuntaments han manifestat que per fer les comprovacions els fan aportar les escriptures de transmissió i adquisició.

La mitjana dels que si han fet comprovacions està en 35.

b) Percentatge respecte el total

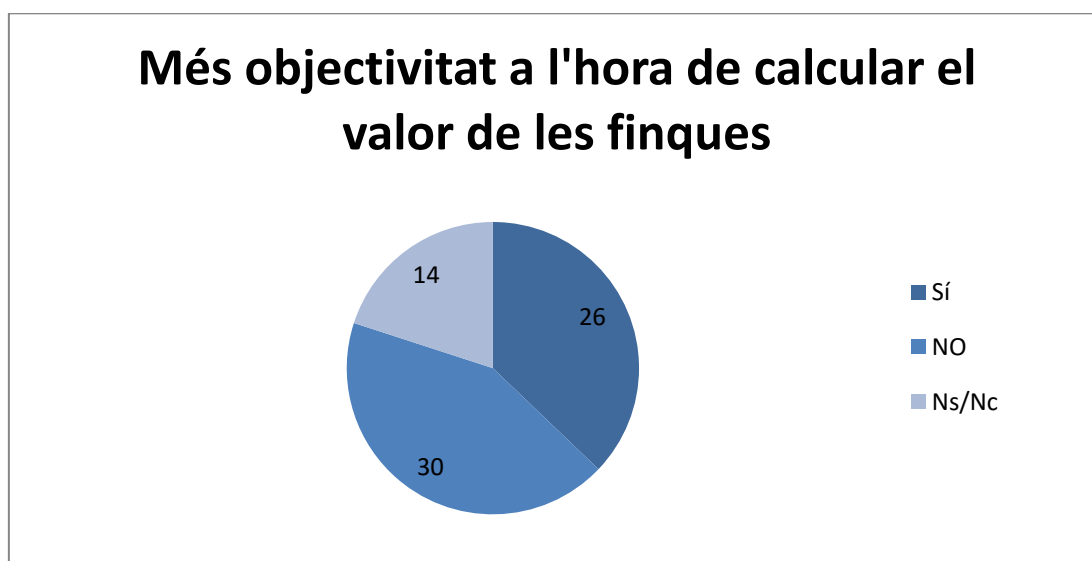

Igual que en la resposta anterior, per molts ajuntaments és difícil respondre algunes d'aquestes qüestions tant concretes, ja que al tenir delegada la gestió els és complicat tenir les dades en el moment de respondre l'enquesta.

La mitjana dels que si han fet comprovacions està en el 37'6%.

3.2.5. Opinió dels ens locals alhora d'aplicar els càlculs

Ens intrereessava saber la opinió dels ens locals en relació a:

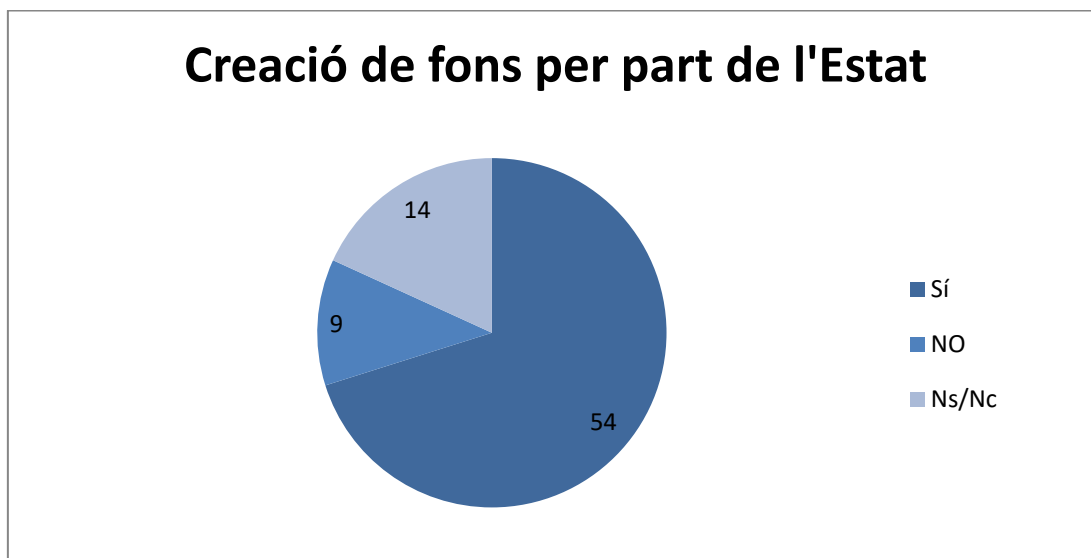

Algunes de les justificacions són:

- Amb el valor de referència ja queden bastant equiparats a la realitat del mercat tot i que manquen moltes finques per valorar.
- El problema no es el mètode, el problema es que de l'aplicació dels coeficients vigents i amb un catastro antic com es el nostre cas, les quotes tributaries resulten molt inferiors al mètode anterior
- Establir sistema més objectiu determinant valor real d'herències, usdefruits, finques que eren solar i s'han agrupat, construït i dividit
- Amb el nou sistema i coeficients, es reduïex la base imposable fins a un 80% respecte del càlcul anterior, excepte en casos de transmissions entre 1-4 anys
- Es un tribut que demana molta dedicació de temps ja que gairebé tothom vols que se li calculi d eles dos maneres, per si de cas. Encara que hi ha moltes persones que no poden entendre que puguin triar la manera de calcular el tribut i si no tenen algú que els assessora no demanen l'opció.
- Sí, bàsicament les liquidacions que provenen d'herències
- Amb la reforma passa a ser molt rellevant el preu de compra i de venda que figuren a les escriptures de compravenda, quan, dissortadament, encara és habitual que no sigui el real.

Creieu que l'Estat hauria crear un nou fons per a garantir uns ingressos mínims en relació al sistema anterior i compensar les pèrdues?

El 85'7 dels municipis creuen que Sí, que l'estat hauria de crear un Fons Compensatori.

3.3. Altres consideracions que han considerat els municipis

- L'impacte anual que hem calculat es de -600.000 €, però a més i pel que fa a 2021 en que hi havia liquidacions no notificades i transaccions pendents de liquidar que han quedat en el "limb", l'impacte d'aquest any ens ha suposat un import de 1.000.000 €. Hem retornat els imports de totes aquestes liquidacions i anul·lat les no notificades o liquidades així com les no fermes, d'ofici, i ens ha suposat aquest impacte que ha estat molt negatiu per a les nostres finances.
- El resultat de la norma i les seves actualitzacions actuals ha fet que molts contribuents que no van fer res ara no han de pagar, i d'altres que sí van presentar les seves obligacions no tenen dret a reclamar l'aplicació de la nova fórmula, un efecte doncs molt injust i poc reflexionat.
- Urgeix fons de compensació per aquest any i per 2023
- A tenir la recaptació delegada, hi ha moltes dades que no podem respondre.
- Des de l'any 2017 que tenim derogat l'impost de plusvàlua
- La modificació en el càlcul de la quota de l'impost ha afectat la sostenibilitat financera de l'Administració local.
- Aquest impost era la 3a fons d'ingressos del municipi i ens hem quedat sense cap compensació
- La reforma de l'impost provoca, en general, muna disminució dels ingressos propis dels munciipis, i l'Estat hauria de compensar aquesta reducció.

4. CONCLUSIONS

La decisió del Tribunal Constitucional d'invalidar la manera com es calcula l'impost que cobren els ajuntaments en les vendes, donacions o herències d'immobles complicarà les finances de molts municipis, ja tocadés per les conseqüències de la COVID i la crisi econòmica i social a la qual estem immersos.

L'impost de plusvàlua representa gairebé un 10% dels diners que els ajuntaments recapten en tributs. La gran majoria dels municipis coincideixen en destacar que aquest impost era un dels ingressos més importants i que la seva pèrdua perjudicarà al municipi si l'estat no ho compensa d'una altra manera.

Cal destacar que l'immensa majoria de municipis tenen delegada la gestió d'aquest impost a altres organismes o ens supramunicipals i això ha suposat que algunes de les qüestions plantejades no han pogut ésser respostes per la manca d'informació en el moment de respondre l'enquesta

Possibles solucions:

Que l'Estat compensi en part els ajuntaments pel que perdran o no recaptaran fins que hi hagi una nova llei i també pel que hagin de retornar si els recursos prosperen.

Que es retoqui l'IBI, el principal impost que ingressen els ajuntaments i que alguns no retoquen des dels anys 1980 o 1990.

ANNEXOS

ANNEX I. L'ENQUESTA

Text introductori

En els darrers anys, el Tribunal Constitucional ha resolt diferents recursos que han suposat una modificació molt substancial del l'Impost sobre l'Increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU).

La STC 59/2017 es va pronunciar sobre com procedir quan no hi hagi increment del valor dels terrenys.

La STC 126/2019 ho va fer pels supòsits en què la quota a pagar sigui superior a l'increment real obtingut pel contribuent.

Finalment, la resolució de la qüestió de Constitucionalitat 4433/220, de 26 d'octubre de 2021, va dictaminar que el sistema de determinar que el sistema obligatori i objectiu, que fins a aquell moment era vigent, vulnerava el principi de capacitat econòmica Article 31.1 de la CE) com a criteri d'imposició.

En aquesta darrera, el TC va declarar la inconstitucionalitat i nul·litat de diferents apartats de l'article 107 del TRLHL, que afectaven a la determinació de la Base Imposable de l'Impost i esdevenia inexigible.

Això va motivar una reacció urgent del Govern de l'Estat per a donar seguretat jurídica a un impost que és fonamental per la suficiència financera dels ens locals. El RDL 26/2021 va ser convalidat i és aplicable en aquest moment, tot i que s'està tramitant com a projecte de Llei a les Corts espanyoles (actualment en tràmit d'esmenes).

Per a conèixer millor com estan afectant les sentències del Tribunal Constitucional i la nova regulació als ingressos dels ajuntaments de Catalunya, ara que ja ens trobem en l'últim trimestre de l'any, us demanem la vostra col·laboració en donar resposta a la següent enquesta.

Camps de l'enquesta

Nom de l'ens local

Nom de la persona que contesta l'enquesta

Qui respon l'enquesta?

- Electe
- Tècnic

Comarca

Província

Número d'habitants del teu municipi (per trams)

1. La previsió que vau aprovar al pressupost de l'any 2022 respecte al 2021, per a aquest impost...
 - a. Va ser superior
 - b. Igual
 - c. Va ser menor
2. Si heu pogut quantificar la previsió de la liquidació d'ingressos d'enguany en relació a l'any passat:
 - a. Es preveu una reducció d'ingressos per l'IIVTNU
 - b. Es preveu un increment per l'IIVTNU
 - c. Quin percentatge d'increment o reducció preveieu?
 - d. I en valors absoluts?
3. Heu tingut un augment de la litigiositat en la liquidació de l'impost amb la nova normativa?
 - a. Sí
 - b. No
 - c. Comentari
4. Heu tingut reclamacions respecte a l'aplicació de la normativa anterior
 - a. Sí
 - b. No
 - c. En cas afirmatiu, quantes?
5. Heu aprovat nova ordenança per regular l'impost amb el RDL 26/2021?
 - a. Sí
 - b. No
6. Heu rebaixat el 15% del valor cadastral de les finques del vostre municipi als efectes de la liquidació de l'impost?
 - a. Sí
 - b. No
7. Heu tingut liquidacions negatives, sense increment del valor dels terrenys?
 - a. Sí
 - b. No
 - c. En cas de resposta afirmativa, quantes? (número i percentatge respecte el total de l'any, si pot ser)
8. Heu tingut plusvàlues de menys d'un any entre la compra i la venda?
 - a. Sí
 - b. No
 - c. En cas de resposta afirmativa, quantes? (número i percentatge respecte el total de l'any)
9. Teniu quantificat el percentatge de...
 - a. Contribuents que opten pel mètode objectiu (coeficients):
 - b. Contribuents que opten pel mètode de valor real (preu compra-preu venda):
10. Heu hagut de fer comprovacions dels valors aportats?

- a. Número:
 - b. Percentatge respecte el total:
11. Creieu que s'ha d'afegir més objectivitat a l'hora de determinar els valors de les finques?
- a. Sí
 - b. No, ja està bé la proposta actual
 - c. Comentari
12. Creieu que l'Estat hauria crear un nou fons per a garantir uns ingressos mínims en relació al sistema anterior i compensar les pèrdues?
- a. Sí
 - b. No
 - c. Altres

Espai per afegir comentaris: